

Protokół

z zebrania plenarnego Komitetu Psychologii PAN

z dnia 27 marca 2015 roku

Zebranie plenarne Komitetu Psychologii PAN odbyło się 27 marca 2015 w godz. 11.00-15.00 w SWPS, Warszawa, Chodakowska 19/31 (IV piętro, sala konferencyjna).

W zebraniu uczestniczyło 27 członków.

Program zebrania plenarnego obejmował następujące punkty:

1. Wykład "Dostrzeganie człowieczeństwa. Funkcjonalne podejście do dehumanizacji i antropomorfizacji" (dr hab. Michał Bilewicz, UW)

[przerwa 15 minut]

2. Uchwała KP PAN w sprawie poparcia działań podejmowanych w celu ograniczenia wykorzystywania zwierząt w działalności rozrywkowej prowadzonej w cyrkach (prof. Wojciech Pisula, prof. Piotr Oleś)
3. Nagroda KP PAN im. Andrzeja Malewskiego (prof. Janusz Grzelak)
4. Informacja o Kolokwiach 2015 (prof. Edward Nęcka)
5. Zgłoszenie kandydatur do Nagrody Ministra Nauki za wybitne osiągnięcia naukowe (prof. Piotr Oleś)
6. Opinia Komitetu w sprawie logopedii jako dyscypliny naukowej oraz kształcenia logopedów (prof. Piotr Oleś)
7. Wokół procedury habilitacyjnej (ciąg dalszy dyskusji w reakcji na propozycję Komitetu Automatyki i Robotyki PAN) - wypracowanie naszego stanowiska (prof. Piotr Oleś)
8. Inicjatywa Prof. Waldemara Domachowskiego w sprawie interwencji w Pracowni Testów Psychologicznych PTP /cel: obniżenie cen pomocy testowych używanych dla celów dydaktycznych/ (prof. Piotr Oleś)
9. Wolne wnioski

Ad. 1. Wykład "Dostrzeganie człowieczeństwa. Funkcjonalne podejście do dehumanizacji i antropomorfizacji" (dr hab. Michał Bilewicz, UW)

Wykład prof. Michała Bilewicza ogniskował się wokół naiwnych teorii na temat ludzkiej natury oraz odrębności człowieka od innych bytów. Pokazał, że teorie te mają charakter umotywowanych procesów uzasadniających opresyjne relacje człowieka z innymi istotami żywymi (patrz Załącznik 1a).

Po ożywionej dyskusji nad arcyciekawym wykładem przystąpiono do realizacji kolejnych punktów programu.

Obrady prowadził prof. Piotr Oleś – Przewodniczący Komitetu Psychologii PAN.

Ad. 2. Uchwała KP PAN w sprawie poparcia działań podejmowanych w celu ograniczenia wykorzystywania zwierząt w działalności rozrywkowej prowadzonej w cyrkach (prof. Wojciech Pisula, prof. Piotr Oleś)

Przeanalizowano tekst projektu uchwały, zaproponowany przez prof. Wojciecha Pisulę oraz przedyskutowano uzupełnienia sugerowane przez prof. Urszulę Jakubowską. W dyskusji wzięli udział prof. Mirosław Kofta, prof. Janusz Trempała, prof. Wojciech Pisula oraz prof. Janusz Grzelak.

Po uzgodnieniach przyjęto, głosami wszystkich obecnych, uchwałę na temat ograniczenia wykorzystywania zwierząt w cyrkach. Treść uchwały zaprezentowano w Załączniku 1b.

Ad. 3. Nagroda KP PAN im. Andrzeja Malewskiego (prof. Janusz Grzelak)

Komitet był zaskoczony propozycją zgłoszoną przez Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN. Nagroda im. A. Malewskiego miałaby być teraz Nagrodą Prezesa Polskiej Akademii Nauk.

Zwrócono uwagę na to, że Nagroda im. A. Malewskiego nie jest nagrodą pieniężną. Ma charakter wyróżnienia środowiskowego. Chodzi o uhonorowanie młodych wybitnych badaczy. Jako Nagroda Komitetu Psychologii PAN ma długą tradycję. Cieszy się sporym uznaniem. Zainteresowanie tą nagrodą wzrasta z roku na rok. W roku 2015 złożono 8 (osiem) aplikacji do tej nagrody.

Komitet Psychologii chciałby zorientować się, czy nie można utrzymać dotychczasowego statusu nagrody. Nie jest wiadomo, czy statut Polskiej Akademii Nauk dopuszcza taką sytuację. Głos w dyskusji zabierali prof. prof. Janusz Grzelak (Przewodniczący Kapituły Nagrody im. Andrzeja Malewskiego), Edward Nęcka, Jan Strelau, Wiesław Łukaszewski, Maria Lewicka, Dariusz Doliński, Wojciech Pisula). Postanowiono zebrać więcej informacji o proponowanych przez Akademię zmianach dotyczących nagród i w terminie późniejszym

podjąć decyzję, czy zgadzamy się (nie zgadzamy się) na zmianę statusu Nagrody im. Andrzeja Malewskiego.

Ad.4. Informacja o Kolokwiach 2015 (prof. Edward Nęcka)

Głos zabrali prof. Edward Nęcka – Przewodniczący Komitetu Naukowego Kolokwiów Psychologicznych 2015 oraz dr hab. Michał Wierchoń – Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Kolokwiów. Przedstawiono temat Kolokwiów Psychologicznych 2015: "Samokontrola: funkcje i dysfunkcje"

Termin: 22-24 czerwca. Miejsce: nowy budynek Instytutu Psychologii UJ, ul. Ingardena 6. Noclegi w bursie Pigoń (38 pokoi + apartamenty). Lista prelegentów jest ustalana. Będzie zorganizowana sesja posterowa.

Poinformowano o założonej stronie internetowej <http://kolokwiapsychologiczne.pl>

(strona ta mogłaby służyć kolejnym edycjom Kolokwiów).

Ad. 5. Zgłoszenie kandydatur do Nagrody Ministra Nauki za wybitne osiągnięcia naukowe (prof. Piotr Oleś)

Prof. Piotr Oleś przypomniał, że do końca marca 2015 można składać wnioski o Nagrodę Ministra Nauki w następujących kategoriach:

- badań podstawowych;
- badań na rzecz rozwoju społeczeństwa;
- badań na rzecz rozwoju gospodarki.

Przypomniano kryteria oceny wniosków:

- w zakresie badań podstawowych – oryginalność osiągnięcia naukowego i jego znaczenie dla rozwoju dyscypliny naukowej, w tym w szczególności w skali międzynarodowej;
- w zakresie badań na rzecz rozwoju społeczeństwa – użyteczność wyników badań naukowych lub prac rozwojowych dla rozwoju społecznego kraju;
- w zakresie badań na rzecz rozwoju gospodarki – znaczenie wyników badań naukowych lub prac rozwojowych dla rozwoju określonego działu gospodarki, w tym w szczególności w skali międzynarodowej.

Rozpatrując możliwość wysłania wniosku o Nagrodę Ministra Nauki w kategorii „Badania podstawowe”, zgłoszono kandydatury dra hab. Jana Ciecucha i prof. UW dra hab. Michała Bilewicza, ale powszechny aplauz wzbudziła propozycja wysunięcia do Nagrody kandydatury prof. Jana Strelaua (kandydaturę tę zgłosiła prof. Ewa Czerniawska, a wsparli ją prof. Andrzej Eliasz, prof. Janusz Trempała, prof. Wojciech Pisula, prof. Dariusz Doliński, prof. Maria Lewicka, prof. Barbara Bokus i inni.). W głosowaniu tajnym wybrano Profesora Jana Strelaua jako kandydata Komitetu Psychologii PAN do Nagrody Ministra Nauki w roku

2015. Wniosek w tej sprawie zostanie przesłany do Ministerstwa, podpisany przez Przewodniczącego KP PAN, poparty recenzjami m.in. prof. Rainera Riemanna, prof. Bogdana Zawadzkiego i prof. Jerzego Brzezińskiego.

5a. Prof. Adam Frączek poprosił o głos, zachęcając do rozpropagowania informacji o zbliżającym się terminie przyznawania Nagrody Polityki dla młodych intelektualistów.

Ad. 6. Opinia Komitetu w sprawie logopedii jako dyscypliny naukowej oraz kształcenia logopedów (prof. Piotr Oleś)

W tym punkcie podjęto dyskusję nad pismem, które wpłynęło do Prezesa PAN w sprawie ustanowienia logopedii jako dyscypliny naukowej. W toku dyskusji zastanawiano się, czy nie jest to przedwcześnie, bo przedstawiona w piśmie argumentacja nie była całkiem przekonująca. Nie było wiadomo, co będzie wartością dodaną z chwilą ukonstytuowania się logopedii jako samodzielnej dyscypliny nauki. Sygnalizowano też, że zmiana polegająca na wyodrębnieniu się dyscypliny logopedii idzie na przekór coraz powszechniejszej tendencji odchodzenia od wąskich dyscyplin w kierunku interdyscyplinarności i międzyobszarowości w nauce. Głos zabierali prof. Wojciech Pisula, prof. Czesław Nosal, prof. Barbara Bokus, prof. Maria Lewicka.

Uznano, zgodną opinią obecnych na spotkaniu członków Komitetu Psychologii PAN, że powołanie nowej dyscypliny naukowej o nazwie logopedia za przedwcześnie. Respektując potencjał środowiska logopedów oraz rozumiejąc interdyscyplinarny charakter logopedii, uważamy, że ma ona raczej status subdyscypliny stosowanej, niż autonomicznej dyscypliny naukowej (podobnie jak np. psychoterapia).

Jednocześnie zdecydowano się poprzeć starania środowiska logopedów zmierzające do uporządkowania form kształcenia w zakresie logopedii, w tym zwłaszcza przyjęcie pięcioletnich studiów z logopedii za podstawową formę kształcenia (licencjat plus magisterskie).

Ad. 7. Wokół procedury habilitacyjnej (ciąg dalszy dyskusji w reakcji na propozycję Komitetu Automatyki i Robotyki PAN) - wypracowanie naszego stanowiska (prof. Piotr Oleś)

Prof. Piotr Oleś przypomniał naszą dyskusję mailową nad ewentualnymi zmianami w procedurze habilitacyjnej, wywołaną pismem z Komitetu Robotyki PAN.

Zaakceptowano pismo Przewodniczącego naszego Komitetu, przesłane do Wiceprezes PAN – prof. Mirosławy Marody, w którym sugeruje się szerszą dyskusję środowisk naukowych na ten temat.

Podkreślono, że nie wszyscy członkowie Komitetu wzięli udział we wspomnianej dyskusji mailowej. Powinniśmy zatem wrócić do tego zagadnienia podczas Kolokwium Psychologicznych 2015 w Krakowie (szczególnie podczas zaplanowanego spotkania Dziekanów wydziałów i Dyrektorów instytutów psychologii w Polsce).

Ad. 8. Inicjatywa Prof. Waldemara Domachowskiego w sprawie interwencji w Pracowni Testów Psychologicznych PTP /cel: obniżenie cen pomocy testowych używanych dla celów dydaktycznych/ (prof. Piotr Oleś)

Zapoznano się z Inicjatywą prof. Waldemara Domachowskiego, który zabiega o wsparcie KP PAN dla obniżenia ceny materiałów testowych wykorzystywanych w dydaktyce psychologicznej. Ale informacje uzyskiwane w Pracowni Testów Psychologicznych PAN nie zostawiają przestrzeni do negocjacji w sprawie cen materiałów testowych kupowanych przez wydziały czy instytuty psychologii.

Ad. 9. Wolne wnioski

a/ Prof. Piotr Oleś poinformował, że dr Agata Gąsiorowska i dr hab. Jan Ciecich zrezygnowali z prac Komisji ds. Testów Psychologicznych. Zastanawiano się nad tym, czy nie byłoby lepszym rozwiązaniem zaproszenie do Komisji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z diagnostyki psychologicznej. Przypomniano o wielkim wkładzie prof. K. Stemplewskiej-Żakowicz w prace tej komisji.

b/ Przewodnicząca PTP – doc. Małgorzata Toeplitz-Winiewska wróciła do sprawy prac nad Ustawą o zawodzie psychologa. M. Toeplitz-Winiewska opowiedziała o spotkaniu zwołanym kilka dni wcześniej na Wydziale Psychologii UW w związku z oczekiwanym spotkaniem w Ministerstwie na temat Ustawy o zawodzie psychologa. Zainteresowanie środowiska nie było największe.

Wczoraj Dyrektor Departamentu ds. Dialogu Społecznego poprosił na spotkanie, w którym poinformował przedstawicieli stowarzyszeń i przedstawicieli instytutów psychologicznych o stanie prac nad nową ustawą o zawodzie psychologa, która miałaby zastąpić starą ustawę nie w pełni funkcjonującą. Okazało się, że 20 lutego 2015r. (na posiedzeniu Zespołu ds. Organizacji Prac Rządu) przyjęto cały pakiet prac, które mają być sukcesywnie realizowane, by przybliżyć tę nową ustawę. Ale dostrzeżono, że trzeba poprawić wyliczenia finansowe (2 miliony złotych) i ma się w tej kwestii wypowiedzieć Minister Finansów. Zasygnalizowano, że Komisja Europejska też się zebrała w sprawie „regulacji” tzw. zawodów regulowanych, w tym m.in. zawodu psychologa. W odniesieniu do tego zagadnienia pogrupowano kraje (Polska znalazła się w grupie z Litwą, Francją, Słowenią, Norwegią), by poznać bliżej specyfikę problemów nurtujących zawody regulowane w tych

krajach. W Komisji Europejskiej nie rozumiano, dlaczego nasza Ustawa o zawodzie psychologa nie funkcjonuje w pełni i ten stan trwa tyle lat. Być może naciski ze strony KE pomogą naszemu środowisku, by nowa ustawa o zawodzie psychologa wreszcie się pojawiła w Polsce.

c/ Spotkanie zakończono życzeniami na zbliżające się Święta Wielkanocne.

Protokołowała

Prof. dr hab. Barbara Bokus

Sekretarz Komitetu Psychologii PAN